

I

(Besluiten waarvan de publicatie voorwaarde is voor de toepassing)

**VERORDENING (EG) Nr. 491/2004 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
van 10 maart 2004
tot instelling van een programma voor financiële en technische bijstand aan derde landen op het
gebied van migratie en asiel (AENEAS)**

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 179, lid 1, en artikel 181 A,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁽²⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Europese Raad heeft op een bijzondere vergadering in Tampere op 15 en 16 oktober 1999 de behoefte aan een alomvattende aanpak van migratie benadrukt, met aandacht voor de politieke, mensenrechten- en ontwikkelingsvraagstukken in de derde landen en regio's, en opgeroepen tot een grotere samenhang van het interne en het externe beleid van de Europese Unie. De Europese Raad wees erop dat alle fasen van de migratiestromen efficiënter moeten worden beheerd en dat partnerschap met de derde landen een belangrijke factor is voor het welslagen van een dergelijk beleid met het oog op de bevordering van gezamenlijke ontwikkelingen.
- (2) De Europese Raad van Sevilla van 21-22 juni 2002 wees op het belang van integratie van het immigratiebeleid in de betrekkingen van de Unie met derde landen en van intensivering van de samenwerking met derde landen op het gebied van het beheer van de migratiestromen onder andere met betrekking tot de preventie en de bestrijding van illegale immigratie en mensenhandel.
- (3) In zijn conclusies van 18 november 2002 verzocht de Raad de Gemeenschap te overwegen passende bijstand ter beschikking te stellen aan derde landen voor de uitvoering van de clausule over het gezamenlijk beheer van de migratiestromen en de verplichte overname in geval van illegale immigratie, die in elke toekomstige samenwerkings-, associatie- of soortgelijke overeenkomst moet worden opgenomen.
- (4) De verbetering van het beheer van de migratiestromen, en met name van bepaalde aspecten van migratie, zoals de emigratie van hooggekwalificeerde personen en

vluchtelingenstromen tussen buurlanden, vormt ook een belangrijk aandachtspunt in de ontwikkeling van bepaalde landen.

- (5) De programma's en het beleid voor externe samenwerking en ontwikkeling van de Gemeenschap dragen indirect bij aan het aanpakken van de belangrijkste factoren voor de migratiedruk. Meer specifiek spant de Commissie zich sinds de Europese Raad van Tampere in om de migratieproblematiek te integreren in de programmering van de externe hulp van de Gemeenschap, teneinde de derde landen rechtstreeks te steunen bij hun inspanningen om de problemen met betrekking tot legale, illegale of gedwongen migratie aan te pakken.
- (6) Ter ondersteuning van deze programmering heeft de begrotingsautoriteit in de algemene begroting van de Europese Unie van 2001 tot 2003 kredieten opgenomen die specifiek bestemd zijn voor de financiering van voorbereidende maatregelen in het kader van een partnerschap met de landen en regio's op het gebied van migratie en asiel.
- (7) Rekening houdend met deze voorbereidende maatregelen, en verwijzend naar de Mededeling van de Commissie betreffende de integratie van migratievraagstukken in de betrekkingen van de Europese Unie met ontwikkelingslanden, wordt het noodzakelijk geacht de Gemeenschap vanaf 2004 te voorzien van een meerjarenprogramma dat bedoeld is om op specifieke en complementaire wijze in te spelen op de behoeften van derde landen bij hun inspanningen om alle aspecten van migratiestromen beter te beheren, en in het bijzonder om derde landen te stimuleren overnameovereenkomsten te sluiten en hen te helpen de consequenties van dergelijke overeenkomsten het hoofd te bieden.
- (8) Teneinde de samenhang van het buitenlands optreden van de Gemeenschap te garanderen, dienen de op basis van dit nieuwe instrument gefinancierde maatregelen specifiek te zijn en complementair aan uit hoofde van andere communautaire instrumenten voor ontwikkelingsamenwerking gefinancierde maatregelen.

⁽¹⁾ PB C 32 van 5.2.2004, blz. 49.

⁽²⁾ Advies van het Europees Parlement van 4 december 2003 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en besluit van de Raad van 19 februari 2004.

- (9) In zijn conclusies over migratie en ontwikkeling van 19 mei 2003 heeft de Raad de noodzaak bevestigd van betere coördinatie tussen deze afzonderlijke maar onderling samenhangende beleidsterreinen. In de conclusies worden een aantal gebieden genoemd van mogelijke synergie waarop de Europese Unie haar activiteiten ter ondersteuning van deze twee beleidsterreinen zou kunnen concentreren.
- (10) De vraagstukken die verband houden met migratie vereisen efficiënte, flexibele, en, in sommige gevallen, snelle besluitvormingsprocedures, met het oog op de financiering van maatregelen van de Gemeenschap.
- (11) Evaluatie van de voorbereidende acties zal aan de uitvoering van dit programma ten goede komen.
- (12) De voor de uitvoering van deze verordening vereiste maatregelen dienen te worden vastgesteld overeenkomstig Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ⁽¹⁾.
- (13) Deze verordening stelt voor de gehele duur van het programma de financiële middelen vast die in het kader van de begrotingsprocedure voor de begrotingsautoriteit het belangrijkste referentiepunt vormen in de zin van punt 33 van het interinstitutioneel akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie over de begrotingsdiscipline en de verbetering van de begrotingsprocedure ⁽²⁾.
- (14) Aangezien de doelstellingen van de voorgestelde maatregel, namelijk de bevordering, binnen het kader van een integrale aanpak van de migratie, van een doeltreffender beheer van de migratiestromen in nauwe samenwerking met de betrokken derde landen, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve vanwege de omvang of de gevolgen van de maatregel beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel, gaat deze verordening niet verder dan wat nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (15) De bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap en de bestrijding van fraude en onregelmatigheden vormen een integraal onderdeel van deze verordening. Met name dienen contracten die krachtens deze verordening worden gesloten de Commissie te machtigen de maatregelen uit te voeren waarin wordt voorzien in Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraude en andere onregelmatigheden ⁽³⁾,

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

⁽²⁾ PB C 172 van 18.6.1999, blz. 1. Akkoord gewijzigd bij Besluit 2003/429/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 147 van 14.6.2003, blz. 25).

⁽³⁾ PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2.

HEBBERN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

DOELSTELLINGEN EN MAATREGELEN

Artikel 1

1. De Gemeenschap stelt een samenwerkingsprogramma (hierna het „programma” genoemd) vast dat ten doel heeft specifieke en complementaire financiële en technische bijstand te geven aan derde landen ter ondersteuning van hun inspanningen voor een beter beheer van migratiestromen in al hun dimensies.
2. Het programma is in hoofdzaak, maar niet uitsluitend, gericht op derde landen die actief werken aan de opstelling of de tenuitvoerlegging van een overnameovereenkomst die met de Europese Gemeenschap is geparafeerd, ondertekend of gesloten.
3. Het programma financiert passende maatregelen die op coherente en aanvullende wijze aansluiten bij de algemene beginselen van het communautaire beleid inzake samenwerkings- en ontwikkelingsbeleid en de nationale en regionale samenwerkings- en ontwikkelingsstrategieën van de Gemeenschap voor de betrokken derde landen, en die een aanvulling vormen op de maatregelen — met name op het gebied van beheer van migratiestromen, terugkeer en reïntegratie van migranten in hun land van herkomst, asiel, grenscontrole, vluchtelingen en ontheemden — die deel uitmaken van de uitvoering van deze strategieën en die gefinancierd worden uit andere communautaire instrumenten op het gebied van samenwerking en ontwikkeling. De maatregelen die uit hoofde van het programma worden gefinancierd zijn in overeenstemming met de inspanningen van de Gemeenschap om de diepere oorzaken van migratie aan te pakken.
4. De eerbiediging van de democratische beginselen en de rechtsstaat, evenals de mensenrechten en de rechten van minderheden en de fundamentele vrijheden, vormt een essentieel element voor de toepassing van deze verordening. Indien nodig, en voorzover mogelijk, gaan de ingevolge deze verordening gefinancierde maatregelen gepaard met maatregelen ter versterking van de democratie, de mensenrechten en de rechtsstaat.

Artikel 2

1. Het programma is gericht op bevordering van de samenwerking tussen de Gemeenschap en derde landen door in de betrokken derde landen, en in partnerschap met die landen, bij te dragen aan de verwezenlijking van de volgende doelstellingen:
  - a) de ontwikkeling van hun wetgeving op het gebied van legale immigratie, vooral wat betreft de regels voor toelating, de rechten en status van toegelaten personen, gelijke behandeling van legale ingezetenen, integratie en non-discriminatie en maatregelen ter bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat;
  - b) de ontwikkeling van legale migratie overeenkomstig een analyse van de demografische, economische en sociale situatie in de landen van oorsprong en in de gastlanden en overeenkomstig de opvangcapaciteit van de gastlanden, en het beter bewust maken van de bevolking van voordelen van legale migratie en de gevolgen van illegale immigratie;

- c) de ontwikkeling van hun wetgeving en nationale praktijken op het gebied van internationale bescherming, om te voldoen aan de bepalingen van het Verdrag van Genève van 1951 betreffende de status van vluchtelingen en het Protocol van 1967 en andere relevante internationale instrumenten, om eerbiediging van het beginsel van non-refoulement te garanderen, en om de capaciteit van de betrokken derde landen voor de opvang van asielzoekers en vluchtelingen te vergroten;
- d) de instelling in de betrokken derde landen van een effectief en preventief beleid in de strijd tegen illegale migratie, de strijd tegen mensenhandel en het smokkelen van migranten, en het opstellen van de daartoe nodige wetgeving;
- e) de overname, onder volledige eerbiediging van het recht, en de duurzame reïntegratie, in de betrokken derde landen, van personen die het grondgebied van de lidstaten illegaal zijn binnengekomen of daar illegaal verblijven, of van personen die in de Europese Unie zonder succes asiel hebben aangevraagd of aldaar internationale bescherming hebben genoten.
2. Om deze doelstellingen te bereiken kan het programma met name de volgende activiteiten steunen:
- a) het opzetten van campagnes voor verstrekking van voorlichting en juridisch advies over de consequenties van illegale immigratie, mensen- en migrantensmokkel, en clandestiene arbeid in de Europese Unie;
- b) verspreiding van informatie en juridisch advies over de mogelijkheden legaal in de Europese Unie te werken, zowel voor korte als voor langere tijd, en over de procedures die hiertoe gevolgd moeten worden;
- c) het opzetten van maatregelen met het oog op het handhaven van de banden tussen de lokale gemeenschappen in de landen van herkomst en hun legale emigranten en ter bevordering van de bijdrage van emigranten tot de sociale en economische ontwikkeling van de gemeenschappen in hun land van herkomst, met inbegrip van een vergemakkelijkt gebruik van overschrijvingen voor productieve investeringen en ontwikkelingsinitiatieven, en ter ondersteuning van programma's voor microkredieten;
- d) bevordering van dialoog en informatie-uitwisseling tussen de instellingen van het derde land en de onderdanen van dat land die overwegen te emigreren;
- e) steun voor capaciteitsversterking op het gebied van het ontwikkelen, uitvoeren en garanderen van de effectiviteit van nationale wetgeving en beheerssystemen op het gebied van asiel, migratie en de bestrijding van criminele activiteiten, met inbegrip van georganiseerde misdaad en corruptie, in verband met illegale immigratie, alsmede steun voor de opleiding van personeel dat werkzaam is op het gebied van migratie en asiel;
- f) evaluatie en eventuele verbetering van het institutionele en administratieve kader en van de capaciteit om grenscontroles uit te voeren en een beter beheer van de grenscontroles, mede door middel van operationele samenwerking;
- g) capaciteitsopbouw op het gebied van de betrouwbaarheid van reisdocumenten en visa, met inbegrip van de voorwaarden voor hun afgifte, de identificatie en registratie van illegale migranten inclusief eigen onderdanen en de herkenning van valse documenten en visa;
- h) de invoering van systemen voor gegevensverzameling, observatie en analyse van migratiefenomenen; het vaststellen van de diepere oorzaken van migratiestromen en het ontwikkelen van maatregelen om deze aan te pakken; vergemakkelijking van de informatie-uitwisseling over migratiestromen, vooral migratiestromen naar de Europese Unie;
- i) ontwikkeling van een regionale en subregionale dialoog op het gebied van asiel en migratie, waaronder illegale migratie;
- j) bijstand bij de onderhandelingen van de derde landen over hun eigen overname-overeenkomsten met de betrokken landen;
- k) steun voor capaciteitsversterking in de betrokken derde landen op het gebied van de opvang en de bescherming van asielzoekers, overname, duurzame reïntegratie van repatrianten en hervestigingsprogramma's;
- l) steun voor doelgerichte sociaal-economische reïntegratie van de repatrianten in hun land van herkomst, met inbegrip van opleiding en capaciteitsopbouw ter bevordering van hun integratie op de arbeidsmarkt.

Artikel 3

Met het oog op het nastreven van de doelstellingen en de maatregelen van artikel 2 kan het programma onder andere steun verlenen aan:

1. maatregelen die nodig zijn voor de identificatie en voorbereiding van maatregelen, onder andere:
  - a) haalbaarheidsstudies;
  - b) uitwisseling van technische know-how en ervaringen tussen lidstaten, derde landen, Europese organisaties en organen en internationale organisaties;
  - c) algemene studies betreffende de maatregelen van de Gemeenschap binnen de toepassings sfeer van deze verordening;
2. uitvoering van projecten:
  - a) technische bijstand bij de uitvoering van de maatregelen, waaronder deze van lokaal en niet-lokaal personeel;
  - b) opleiding en andere diensten;
  - c) aanschaf en/of levering van producten of uitrusting, voorraden en investeringsuitgaven die strikt noodzakelijk zijn voor de tenuitvoerlegging van de maatregelen, waaronder in uitzonderlijke omstandigheden en indien naar behoren gemotiveerd, de aankoop of lease van gebouwen;
3. maatregelen voor toezicht op en audit en evaluatie van maatregelen;
4. voorlichtingsactiviteiten over de doelstellingen en resultaten van deze maatregelen voor het grote publiek;

5. maatregelen, waaronder technische bijstand, voor de evaluatie ten behoeve van de Gemeenschap of van derde landen van de uitvoering van deze activiteiten.

De nodige maatregelen zullen worden genomen om de communautaire aard van de op grond van deze verordening verleende bijstand te benadrukken.

HOOFDSTUK II

PROCEDURES VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA

Artikel 4

- Tot de partners die in aanmerking komen voor financiële steun in het kader van dit programma kunnen behoren: regionale en internationale organisaties en bureaus (met name VN-bureaus), alsmede niet-gouvernementele organisaties en andere niet-overheidsactoren, federale, nationale, provinciale en lokale overheden, hun ministeries en bureaus, instellingen, verenigingen en openbare en particuliere operatoren, zowel in de Europese Unie als in de betrokken derde landen, waarbij de nadruk ligt op hun onderlinge partnerschap.
- De maatregelen die de Gemeenschap in het kader van deze verordening financiert, worden uitgevoerd door de Commissie.

Artikel 5

Ongeacht de institutionele en politieke context waarin de in artikel 4 van deze verordening vermelde partners hun activiteiten verrichten, wordt, om vast te stellen of een partner in aanmerking komt voor communautaire financiering, met name rekening gehouden met de volgende elementen:

- zijn ervaring op het in artikel 2, lid 1, bedoelde terrein, met name wat betreft maatregelen op het gebied van asiel en migratie;
- zijn niet-discriminerende inzet voor de verdediging, eerbiediging en bevordering van mensenrechten en democratische beginselen;
- zijn capaciteiten op het gebied van administratief en financieel beheer;
- zijn technische en logistieke capaciteit voor de beoogde maatregel;
- de resultaten, indien relevant, van eerder uitgevoerde maatregelen, met name maatregelen die door de Gemeenschap, de lidstaten en internationale organisaties zijn gefinancierd.

HOOFDSTUK III

PROCEDURES VOOR DE UITVOERING VAN DE MAATREGELEN

Artikel 6

- Het financieel kader voor de uitvoering van deze verordening voor de periode van 1 januari 2004 tot en met 31 december 2008 wordt vastgesteld op 250 miljoen EUR, waarvan 120 miljoen EUR voor de periode tot en met 31 december 2006.

Voor de periode na 31 december 2006 wordt het bedrag geacht te zijn bevestigd indien het, in het licht van de krachtens artikel 10, leden 2 en 3, beschikbare informatie, voor wat betreft deze fase overeenstemt met de financiële vooruitzichten die gelden voor de periode vanaf 2007.

- De jaarlijkse kredieten worden door de begrotingsautoriteit toegestaan binnen de grenzen van de financiële vooruitzichten.
- De communautaire medefinanciering van een maatregel in het kader van het programma bedraagt ten hoogste 80 %, onverminderd andere toepasselijke bepalingen van Verordening (EG, Euratom) nr. 1645/2002⁽¹⁾ (hierna het „Financieel Reglement” genoemd) en in het bijzonder artikel 169 daarvan. Zij is niet verenigbaar met enige andere financiering door een ander programma dat door de algemene begroting van de Europese Unie wordt gefinancierd.
- Communautaire financiering uit hoofde van deze verordening wordt toegekend overeenkomstig de bepalingen van het Financieel Reglement. De financieringsbesluiten en de daaruit voortvloeiende overeenkomsten worden onderworpen aan financiële controle door de Commissie en audits door de Rekenkamer.
- De Commissie neemt alle nodige initiatieven met het oog op een goede coördinatie met andere donoren.

Artikel 7

- De Commissie zorgt voor algehele consistentie en complementariteit met ander relevant communautair beleid, en met andere relevante communautaire instrumenten, maatregelen en programma's.
- Met het oog op grotere consistentie en complementariteit tussen door de Gemeenschap gefinancierde maatregelen en door de lidstaten gefinancierde maatregelen, met als doel een optimale effectiviteit te garanderen, neemt de Commissie alle nodige coördinatiemaatregelen.

Artikel 8

- De Commissie is verantwoordelijk voor het beheer en de uitvoering van dit samenwerkingsprogramma.
- De Commissie beheert het programma overeenkomstig het Financieel Reglement en Verordening (EG, Euratom) nr. 2342/2002 van de Commissie⁽²⁾ tot vaststelling van uitvoeringsvoorschriften van het Financieel Reglement, in het bijzonder wat betreft de gunning van opdrachten en de toekenning van subsidies.

⁽¹⁾ Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen (PB L 248 van 16.9.2002, blz. 1).

⁽²⁾ PB L 357 van 31.12.2002, blz. 1.

3. Ter uitvoering van het programma dient de Commissie overeenkomstig de in artikel 9, lid 2, bedoelde procedure een jaarlijks werkprogramma in. Overeenkomstig de doelstellingen en criteria van deze verordening worden in het werkprogramma de prioriteiten vastgelegd voor de te steunen maatregelen in termen van potentiële geografische en thematische werkterreinen, de specifieke doelstellingen, de verwachte resultaten en het indicatieve bedrag. Voorzover mogelijk wordt bij het opstellen van het werkprogramma naar een algemeen evenwicht tussen deze prioriteiten gestreefd. De Commissie kan andere geïnteresseerde partijen raadplegen in verband met het werkprogramma.

4. Het werkprogramma moet zodanig worden opgesteld dat het consistent is met en complementair aan de nationale en regionale strategiedocumenten en de programma's die zijn opgesteld in het kader van het beleid van de Gemeenschap voor samenwerking en ontwikkeling.

5. De Commissie stelt de lijst van geselecteerde projecten vast overeenkomstig de procedure van artikel 9, lid 2.

Artikel 9

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité.
2. Indien naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 4 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van het bepaalde in artikel 8 van dat besluit.

De in artikel 4, lid 3, van Besluit 1999/468/EG bedoelde periode wordt vastgesteld op drie maanden.

3. Het Comité stelt zijn reglement van orde vast.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Straatsburg, 10 maart 2004.

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

P. COX

HOOFDSTUK IV

VERSLAGLEGGING

Artikel 10

1. De Commissie houdt op continue basis toezicht op de uitvoering van het programma en evalueert deze regelmatig.

2. De Commissie legt uiterlijk op 31 december 2006 een voorlopig tussentijds evaluatieverslag voor aan het Europees Parlement en de Raad over de uitvoering van het samenwerkingsprogramma, en uiterlijk op 31 december 2010 een eindrapport. Bovendien deelt de Commissie de begrotingsautoriteit, tegelijkertijd met de indiening van het voorontwerp van algemene begroting van de Europese Unie, de stand van de uitvoering van het programma mee.

3. Op verzoek van de lidstaten of van het Europees Parlement kan de Commissie, inzonderheid in het kader van de onderhandelingen over de toekomstige financiële vooruitzichten, ook de resultaten van de communautaire maatregelen en programma's in het kader van deze verordening evalueren.

HOOFDSTUK V

SLOTBEPALINGEN

Artikel 11

Het bij deze verordening vastgestelde programma is operationeel van 1 januari 2004 tot en met 31 december 2008.

Artikel 12

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Voor de Raad

De voorzitter

D. ROCHE